

Norsk Dramatikk på Samtidsfestivalen 2007 - Nominerte dramatikere.

Hovedjuryen besto av iscenesetterne Victoria Meirik og Kai Johnsen, skuespiller Pål Sverre Hagen, dramaturg Per Ananiassen og festivalleder/iscenesetter Mette Brantzeg. Alle manus ble vurdert anonymt.

Med kr. 400 000 i gledelig ekstrabevilgning fra Kulturdepartementet er festivalen i stand til omleggingen som knytter den opp til Samtidsfestivalen fra 9. – 13. oktober 2007 på Det Norske Teatret i samarbeid med Nationaltheatret.

Fjorårets festival og norske dramatikere generelt har måttet tåle kritikk for å være lite dristige i valg av tema og form. Årets nominerte manus er annerledes.

Kjernefamilien som arena for dramatikk dominerer ikke, snarere ser vi en vilje til å belyse individ samfunnsmessig sammenheng. Dette gjelder også for den samlede manusmengden, i alt 75, som festivalen mottok etter utlysning. Flere av stykkene berører noen smertepunkter som sitter dypt, i enkeltmennesket og i vår kultur. De nominerte dramatikere evner å formidle dette med tyngde og letthet, humor og alvor. At mange anvender monolog, enstemte eller flerstemte, eller blandet med dialog, reiser spørsmålet om dette er vår tids uttrykksform. Vi håper og forventer at stykkene utfordrer regissørenes og skuespillernes faglige og kunstneriske engasjement, når vi nå har sendt dem videre til teatrene for vurdering.

MANUS OG DRAMATIKERNAVN:

"JEG ER IKKE SLIK"

Ellisiv Lindkvist, Nord-Norge/Oslo

"FREMMEDE KVINNE"

Thomas Bye (debutant), Skien

"SOMMARFUGLHONNING"

Marit Kaldhol (debutant), Ålesund

"OSLO 22 AUGUST"

Maria Ræder pseudonym for Franzisca Aarflot, Oslo

"EN LYKKENS MANN"

Rauni Magga Lukkari, Tromsø / Sapmi

"HISTORIEN FRA DEN NI HUNDRE OG ELLEVTE NATTEN"

Jesper Halle, Oslo

"SUR GRUS"

Erlend Sandem, Oslo

"*S*"

Kim Atle Hansen, Oslo

MED FRA 2006 – FESTIVALEN (ikke vurdert av årets jury)

"HINDU KUSH"

Bjarne Robberstad, Oslo

Mer om stykkene og dramatikerne.

"Jeg er ikke slik"

Ellisiv Lindkvist, født 1973, bosatt i Oslo. Dikter og dramatiker. Dramatikk-debut " Begjær-1000" på FINN i 1999. Deltok på Dramatikkfestivalen i 2004. Tlf. 951 07 961

Jeg er ikke slik handler om dramatikeren Lene og hennes to alter ego, Line og Lone som aldri gir hennes sjel fred. Som dramatiker er Lene mislykket, fordi hun ikke har fått oppført noe. Som kvinne er hun kjærlighetshungrig jaktende på drømmemannen, Diplomaten, som hun aldri får. Hennes egenskaper som intellektuell, som dramatiker, som kjenner av samtidslitteratur etterspørres ikke. Hennes følelse av å være fortaapt forsterkes av de to følgesvennene, men de representerer også et opprør mot kravet om tilpasningsdyktighet og fleksibilitet.

Til tross for at navlebeskuelsen til tider ikke bare grenser til det private, men overskrider og provoserer intimsfæren, er stykkets ambisjon om selvransakelse nådeløs. Det tegner bilde av et moderne menneske, en kvinne i et av verden rikeste land, og kvinnen har det ikke godt med seg selv. Stykket peker på vesentlige faktorer og skjevheter i kvinne (og manns) -rollen. Det fungerer implisitt som kommentar til vår tid der det private er interessant, hvis det private er suksess.

"Fremmed kvinne"

Thomas Bye, 24 år, bosatt i Skien. Skuespiller ved Teater Ibsen. Debuterer som dramatiker. Tlf. 907 56 479.

En mann, Bo Lian, 58 år, kommer opp foran huset sitt en kveld og ser en fremmed kvinne i vinduet sitt. I panikk forlater han stedet. Tilfeldigvis kommer en trikk forbi som han hopper på. Bo Lian er opptatt av "Hamlet". Han har lest stykket i flere oversettelser. Han synes å finne trøst i å se en ungdom lese skuespillet på trikken. Mannen kommer så opp i en rekke situasjoner, hvorpå han reagerer med innestengt raseri, eller for ham andre atypiske handlinger. Dagen etter bestemmer han seg for aldri å dra hjem igjen, men totalforandre livet sitt. Han går til anskaffelse av nye klær, ny leilighet og sier opp jobben. Denne form for handling synes å ha som mål "å være" framfor å "ikke være" i en verden som synes ham fremmed og uten dypere mening. Han låser seg inn i sin gamle leilighet og kommer i tvil om den kvinnen han først så bare var en hildring.

"Fremmed kvinne" er en monolog med flere roller. Forteller er også hovedpersonen. Monologen portretterer en mann i et eksistensvakuum i et uforutsigbart hendelsesforløp. Omstendighetene, våre moderne liv, belyses gjennom fortellerens/mannens outsiderblikk, og skaper et pussig, men dypt alvorlig perspektiv.

"Historien fra den ni hundre og ellefte natten"

Jesper Halle født 1956, bosatt i Oslo. Dramatiker med en rekke oppførelser av sine

skuespill. Mottok Nordisk dramatikerpris i 2001. Tlf: 951 80 973

En amerikansk soldat ligger på sykehus i Tyskland, totalt invalidisert av en krig i et muslimsk land. Alle lemedelene hans er borte. Det eneste han ønsker er at han er i skjærsilden, for da betyr det at Gud finnes, at det finnes et håp for ham. I et forsøk å redde sin sjel forsøker han å fortelle historien sin, ikke fra begynnelsen, men fra slutten; den dagen han skyter en ung kvinne. Kvinnen er kommet til fengselet hvor han jobber for å få frigitt broren sin.

I en stadig tilbakevendende drøm ser soldaten den unge kvinnen som kommer til ham, kler av seg og gir ham et glass forgiftet vann. Når hun kaster sløret, viser hun seg å være Sharahzad hovedpersonen som korsfarer i en annen historie, fortalt av Sharahzad til sin konge i den 911. natten. Slik rommer historiene historier, som fortellermåten er i 1001 natt.

Et drama om ulike strategier for overlevelse i en uoversiktlig og kaotisk virkelighet. Om å fortelle historier, fabler, og om myteoverlevering. Og om dilemmaer som handler om hvilke offer man må gi uendelig og uten slutt.

"Sommarfuglhonning"

Marit Kaldhol f 1955, bosatt i Ålesund. Lyriker, barne- og ungdomsbokforfatter. Dramatiker-debutant. Tlf. 478 63 687

Som en annen Tom Wingfield i Glassmenasjeriet kommer Evy hjem til barndomshjemmet etter morens død. Og minnene strømmer på. De vakre minnene om henne og moren i gang med å sy kjole til skoleavslutningens teaterforestilling. Etter hvert husker Evy også det vonde; den isolasjonen som hun og moren levde i. Hun fikk aldri vite hvem faren var.

Minnene blir sterkere, og Evy kommer inn mot smertepunktene i sin historie om henne og moren. Teksten bygger seg gradvis opp mot avsløringen av at Evy ble utsatt for incest av sin mor.

Det vakre sommerfuglsymbolet forandrer verdi etter hvert som historien skrider fram til å stå for noe hemmelig, skremmende; en figur mor bruker for å erobre datterens kropp. Moren spiller på hennes lojalitet og barnlige glede sommerfuglen. På en flott måte holdes hemmelighetene i fortellingen, før det formidles en erfaring som det er svært vanskelig å sette ord på.

"*S*"

Kim Atle Hansen, f 1981, bosatt i Oslo. Var med i Pilotprosjektet for dramatikere 2001-03. Har også skrevet og regissert kortfilm. Tlf. 995 82 506

S får innoperert et implantat, som øker feromonproduksjonen, som igjen øker lyst, og følelsen av å være på topp som seksuell attraksjon. S møter T og de inngår et parforhold.

I *S* brukes teknologi for å forsterke menneskets naturlige egenskaper med det siktemål å øke deres selvtilit, deres appell blant andre, særlig seksuelt. Tragedien i dette er at når implantatet først er der blir virkningen av det alle tings mål og mening. Virkningen tar også slutt en dag.

Det er en omvendt Parfymen-historie, her er vi hovedpersonene, alle kan bli det, det er ikke unikt, og her er det lukten som gir kontrollen over mennesker. Og hovedpersonen blir fange i sin egen suksess. Monologen, - en eller flerstemt,- er i DU-form. Stilen er hypotetisk med et dystopisk science fiction-tema.

"Oslo 22. august"

Maria Ræder (pseudonym for Franciska Aarflot). Iscenesetter og teatersjef for Det Åpne Teater, bosatt i Oslo. E-post: maria_raeder@yahoo.

Oslo 22. august er en palett av mennesker i ulike farger og kjønn som gradvis samles til et bilde. I mellom disse, som renninger i veven, kjører drosjesjåføren Mustafa. Han har funnet seg en plass og fått en familie. Han observerer de øvrige og flettes til slutt inn i historien deres. Vi møter bl.a. den unge asylsøkerkvinnen Miray med illegalt opphold og som misbrukes på alle måter i sin sårbare stilling av husverten, men som møter forståelse av sin arbeidsgiver, kaffebareieren Mona. Kaffebaren er drop-in for også andre karakterer i stykket. Det går mot en dramatisk og overraskende slutt for karakterene.

Butterfly-effekten er her omsatt til teater: Alt henger sammen med alt. En sterk metanarrativitet framkommer ved at karakterene forteller en fiktiv tilhører hva de gjør og tenker. Handling og konsekvens har globale konnotasjoner; vi er alle en del av samme natur, samme virkelighet.

"Sur grus"

Erlend Sandem, 29 år, dramatiker, bosatt i Oslo. Vant Heddapris 2006 - Årets debutant for Ned til sol/Strekkode. Med i Norsk dramatikfestival i 2006. Tlf: 950 64 446

Gisle sitter i fengsel for å ha kjøpt sex av en mindreårig i utlandet. Uten å føle den store angeren, eller samvittighetsnaget prøver Gisle å bagatellisere sin egen handling. Samtidig er han klar over at han aldri igjen vil bli en person som folk vil se på i et annet lys enn dette. Gisle vil alltid vekke avsky. Hans kone Grete besøker ham stadig i fengslet. Datteren Siri får han ikke treffe. Paralelt og i simultantid blir vi kjent med et ungt par, og karakteren Tom. De to parene er muligens ett og samme - som gammelt og ungt. Karakteren Tom er tiden, men har også flere tolkningslag. Stilistisk ligger *Sur grus* tett opp til poetisk drama med sin verselignende linjeinndeling og perioder som kun består av et eller få ord. Enhver form for kausal logikk i handlingen forvrenses ved dette og ved innføringen av ulike tidsplan parallelt i historien.

Stykket problematiserer skyld, soning, offer og kausalitet. En moderne moralitet fortalt som med et urolig dogme-filmkamera. Det holdes dommedag over vestlige velstands-

mennesker med hele verden som misnøyens marked.

"En lykkens Mann"

Rauni Magga Lukkari, f 1943, lyriker og dramatiker bosatt i Tromsø. Nominert til Nordisk Råds litteraturpris for diktsamlingen "Mørk Dagbok" i 1987. Tlf 997 96 430

Lykkens mann er 60 år gammel, fra finsk side av Tanaelven i Finnmark. Han har nettopp mistet sin mor, som var fra den norske siden av elven. Nå begynner tankene så smått å kretse rundt tilværelsen som kuert sønn. Det gikk rykter om at mora hadde kastret ham som liten for å beholde ham hjemme.

Lykkens mann forteller om en mor som giftet seg med en finsk same og tok med seg sitt norske personnummer og flyttet til finsk side hvor hun dermed var to personer med to personnumre og to pass. Det har alltid vært lov å ro over Tanaelven eller krysse over på isen, men i vår tid står grensevakter og avgiftskåte tollere klar med lovboken for å regulere ferdsel mellom familiemedlemmer. Dette er politisk dramatik om makropolitikkens betydning for enkeltindividet i en svært så humoristisk form. Fortellingen skildrer postkolonial tid i Norge sett fra de kolonialisertes side. Dette er dramatikken om samer som kjører slalåm mellom egen kultur, sosiale og familiære nettverk, rolleforventninger og nasjonalstatens lovverk.

Med fra 2006-festivalen.

"Hindu Kush"

Bjarne Robberstad, f 1976, bosatt i Oslo. Skribent og dramatiker, med i Norsk Dramatikkfestival i 2004. Hindu Kush er videreutviklet ved Det Åpne Teater.

Stykket skildrer flere forløp i en krigssituasjon: En norsk kvinne drar til Afghanistan for å finne kjæresten sin. Kjæresten, en norsk soldat, blir tatt til fange og holdt som gissel i Hindu Kush etter at helikopteret han var i ble skutt ned. Kvinnen kjøpslår med kjønnen sitt for å få den guide-hjelp som hun er avhengig av. Soldaten skal byttes med afghansk gissel, og må følgelig holdes i live, men utkledd som afghaner, i tilfelle noe går galt, er døden overhengende.

De omstendigheter menneskene befinner seg i, og de mange parallellscener, gir stykket et filmatisk preg. Dette er ikke et dybde-psykologisk drama her hvor det er følelseslivet som skal komme til syne gjennom forestillingen. Dette er forsøk på en annen sjanger – En "Østern" (jf Western) Fravær av undertekst, gjør stilen korthugget og usentimental. Brutaliteten klinger bra med tema. Det gis et godt innblikk i det kulturelle og politiske klima i Afghanistan.